SZABOLCSINÉ OROSZ HAJNALKA

Az első közkönyvtári kitörési pontok a pécsi Tudásközpontban*

Mottó: „…minden szellemi alkotómunkának legfőbb feltétele az a lelki és idegállapot, melyet Goethe Schaudernek[1] nevezett. Ha nem tölt el ez a borzongás munka közben, csak megfelelőt és szabályosat alkotsz majd. Schauder nélkül nincs alkotás.”

Márai Sándor

A Dél-dunántúli Regionális Könyvtár és Tudásközpontban új helyet kapott Csorba Győző Megyei – Városi Könyvtár alapvető célkitűzéseinek átdimenzionálása egyrészt a két intézmény: a Csorba Győző Megyei Könyvtár és a Pécsi Városi Könyvtár összevonása[2] miatt volt fontos, másrészt azért, mert az új épületben – a PTE Egyetemi Könyvtár olvasószolgálatával együttműködve – lehetővé vált a növekvő „azonnali” információs igények, a tanulás és az internet nyújtotta szolgáltatások korszerű, illetve a szabadidős tevékenységek idősíkjainak változását (az emberek többsége csak a hétvégén tud igénybe venni kulturális és művelődési szolgáltatásokat) követő kiszolgálása. Ugyanakkor a modern környezetnek köszönhetően a kulturális, közösségi és könyvtári rendezvények (konferenciák, programsorozatok, kiállítások, találkozók stb.) száma a 2010-ben év utolsó hónapjaiban jelentősen megnőtt, melyhez hozzájárult az együttműködő helyi civil társadalom szerepvállalása is.

Ebben az új könyvtárszakmai és összkulturális helyzetben új és átgondolt irányválasztás volt szükséges az immár integrált megyei-városi közkönyvtári feladatok megvalósításában is. A sokszínű palettából két – novumként megjelenő – terület: a Gyermekkönyvtár és a Könyvtárbusz Projekt kapcsolható a leginkább a fenti mottóhoz…

---

* Másodközlés: Tudományos és Műszaki Tájékoztatás 58. évfolyam (2011) 4. szám: http://tmt.omikk.bme.hu/show_news.html?id=5476&issue_id=525

[1] Schauder (ném) – borzongás, remegés.

[2] A Baranya Megyei Önkormányzat (2009. november 6-án) és Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzata (2009. november 5-én) társulást hozott létre: Baranya – Pécs Közkönyvtári Társulás (A Baranya Megyei Önkormányzat Közgyűlése a „Társulási Megállapodás”-t a 15/2009. (XI. 6.) Kgy. határozatával, Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése az 514/2009. (11. 05.) sz. határozatával fogadta el.) néven, úgy hogy a Csorba Győző Megyei Könyvtárat megszüntették, s integrálták a szintén megszüntetett Pécsi Városi Könyvtárral. (Mindkét intézmény 2009. december 31-vel szűnt meg.) November 12-én a Társulás Tanácsa 4/2009. (XI.12.) sz. határozatával elfogadta a Csorba Győző Megyei - Városi Könyvtár Alapító Okiratát, melynek jogutódlással történő tényleges működése 2010. január elsején kezdődött el.

Bevezetés

A különböző társadalmakban az eltérő típusú életközösségek művelődését szolgáló könyvtár egy olyan megőrző intézmény, ahol a felhalmozott tudást feltárják, szolgáltatják, s továbbadják az utókornak is. Ezt megfogalmazta a 2005-ben a Könyvtári Intézet által közreadott Az IFLA és az UNESCO fejlesztési irányelvei című kiadvány is[3]:

„A közkönyvtár olyan intézmény, amelyet a közösség alapít meg, tart fenn és finanszíroz akár a helyi, regionális vagy országos közigazgatás, akár a közösség más szervezeti formája által. Hozzáférést biztosít a tudáshoz, információhoz és művészeti alkotásokhoz egy sor forrás és szolgáltatás révén, s egyaránt rendelkezésére áll a közösség minden tagjának, tekintet nélkül fajra, [származásra – a ford.], nemzetiségre, korra, nemre, vallásra, nyelvre, fogyatékosságra, gazdasági helyzetre, munkaviszonyra és képzettségre."

A ma közkönyvtára annyiban változott, hogy – a hagyományos: gyűjtés, megőrzés és rendelkezésre bocsátás funkciója mellett – nyílt hálózato(ka)t üzemeltet és számítógépen is hozzáférhető teszi állományait, kulturális értékeit.

Mindez azt is jelenti, hogy a jelen könyvtára már nem csak egy épület, polcokon tárolt könyvekkel, hanem egy világméretű hálózat része, amelynek kapcsolatrendszere akár földrészeken is átívelhet. Az IKT (info-kommunikációs technológia) fejlődésével és az elektronikus tartalmak térhódításával a könyvtárosok hagyományos szerepe és eszköztára is új lehetőségekkel számolhat tehát.

A két nagy múltú (a Csorba Győző Megyei Könyvtár 58, a Pécsi Városi Könyvtár kerek 50 esztendeje működő) könyvtári intézmény 2010-ben történő összevonása után létrejövő Csorba Győző Megyei – Városi Könyvtár (a továbbiakban: megyei-városi könyvtár) lehetőségeit is ezen elvek mentén célszerű vizsgálni.

Általánosságban elmondható, hogy a DDOP-4.1.3/A-2008-0002 azonosító számú projekt megvalósítása után létrejövő Dél-dunántúli Regionális Könyvtár és Tudásközpont korszerű épülete minden megyei-városi könyvtári feladat kínálati térképét teljesen átalakította 2010 szeptember-októberétől. Ezt illusztrálja az alábbi táblázat is:

1. *táblázat: A Csorba Győző Megyei – Városi Könyvtár feladatai a Tudásközpontba költözés előtt és után*

Csorba Győző Megyei – Városi Könyvtár részlege	2010. október 25-e előtt				2010. október 25-e után			
	Létszám-adatok	Olvasói munka-állomás (db)	Dolgozói munka-állomás (db)	Terület (m2)	Létszám-adatok	Olvasói munka-állomás (db)	Dolgozói munka-állomás (db)	Terület (m2)
Helytörténeti Gyűjtemény	5	-	5	127	5	2	11	270
Hálózati Osztály	6	-	5	57	7	-	7	246
Gyermekkönyvtár	4	2	1	190	4	12	3	403
Zenei Gyűjtemény	4,5	1	2	200	4,5	9	6	352
Olvasószolgálat	13,5	13	8	900	13,5	54	9	1738
Gyűjteményszervezés	6,65	-	13	75	8	-	15	139
Könyvkötészet	4	-	1	104	4	-	1	129
Közösségi terek (az adat nem jelenik meg az összesen sorban)	-	-	-	60	-	-	-	530
Igazgatás, Titkárság, Garázs	8	-	6	168	10	-	8	287
Összesen	51,65	16	41	1821	56	77	60	3564

[3] A közkönyvtári szolgálat. p. 15.

Az 1. és 4. szinten található szolgáltatóhelyek alapján; a táblázat nem tartalmazza a közlekedők (az előterek, közlekedők, mosdók) adatait. Azért 2010. október 25-ét választottam a mintavétel alapdátumának, mert ezen a napon kezdődött a Tudásközpont teljes, naponta és hétvégén is 12 órás nyitva tartása.

A Tudásközpontba költözés előtti épületadottságok mindkét jogelőd könyvtárnál ún. klasszikus könyvtárképet (a 70-es, 80-as években készült formatervezés elveire épülő berendezési tárgyak, asztalok, székek) tükröztek. Csak a megyei könyvtárnál volt fejlesztés 1985-ben, amikor az olvasói tereket látványosan megnövelték 3 szintre elosztva. Az épületrészek felújítása, a berendezések cseréje, korszerűsítése azóta azonban elmaradt.

A táblázatban bemutatott feladatskála két fő részből áll: bemutatja, hogy a Tudásközpontba költözés előtt, illetve után milyen személyi, informatikai és építészeti adottságokkal rendelkezett a megyei-városi könyvtár.

A közölt létszámadatok azért változnak csak minimálisan az összehasonlító oszlopokban, mert a 2010. január elsejei megyei-városi integráció következményeképpen már az év első felében megtörtént az az új osztályszerkezet kialakítása, illetve a szakalkalmazottak átcsoportosítása. A 9 %-os eltérés egyrészt a GYES-ről időközben visszatérő dolgozók, másrészt a nyugdíjba vonult kollégák álláshelyének betöltése miatt jelentkezik.

A táblázatban rögzített informatikai helyzetképből (a Tudásközpont 1. és 4. szintjén található kliensek, munkagépek**)** adódóan a végpontok használatával kapcsolatban: bővült a korszerű (Windows 7) programmal ellátott dolgozói munkagépek száma 19-cel, kb. 32 százalékkal, s ugrásszerűen megnőtt az olvasói állomások száma: 16-ról 77-re, tehát 4,8 szorosára. Ugyancsak óriási mértékben változott a területnagyság (minden osztály nagyobb területen látja el a feladatát, a legnagyobb: ötszörös emelkedés a Hálózati Osztálynál látható): az eddigi épületben 1821 m² állt a könyvtárhasználók és a könyvtárosok rendelkezésére, az új könyvtár épületében pedig 3564 m²-re nőtt az elsősorban megyei-városi feladatokat ellátó területek mérete. Az új épületben tehát majdnem kétszeres területen valósul meg az intézmény törvényben [7] is meghatározott tevékenysége.

A megyei – városi könyvtár közösségi tereinek (20 fős tárgyaló, 130 fős konferenciaterem, kiállítótér, előcsarnok) alapvető funkciója – utalva a bevezető gondolatokra is –, hogy a teljes életkori skála könyvtárhasználóinak tudjon rendszeresen programokat, rendezvényeket, kulturális és művészeti találkozókat biztosítani. Az új épület modern, impozáns és tágas terei, illetve kisebb-nagyobb konferenciák megrendezésére is alkalmas helyiségei az adatok alapján négyszeresére növekedtek. Ennek megfelelően egyértelműen biztosítható, hogy a jövőben az, ún. közösségi rendezvények kínálata is növekedni fog. A 2011-es megyei-városi rendezvényterv is már e lehetőségek figyelembevételével készült.

Mindezeket összegezve: a közkönyvtárak munkájának – így a Csorba Győző Megyei – Városi Könyvtáré is – minőségi fokmérője, egyrészt a dokumentum-ellátottsága, másrészt a könyvtárhasználói mutatók pozitív irányban történő változása. Ezekhez pedig elengedhetetlenül szükséges volt az informatikai megerősítés, a korszerű háttér, a színterek fejlesztése és bővítése is.

Kiemelt feladatkörök

A következőkben – a mottóban is kiemelt – két sajátosan megyei-városi feladatkört mutatok be. Az egyik: a gyermekkönyvtár – eddig is kiválóan ellátott feladata az intézménynek, hiszen a jogelőd Pécsi Városi Könyvtár több mint 35 éves, 4 fiókkönyvtárban folyamatosan működő múltra tekinthetett vissza. A másik azonban teljesen új, országosan is példa nélküli könyvtári modell, a mozgókönyvtári szolgáltatást biztosító: Könyvtárbusz Projekt.

a) Gyermekkönyvtár – Körbirodalom

Előzmények:

- a jogelőd Csorba Győző Megyei Könyvtárnak nem volt gyermekrészlege;
- a PTE Központi Könyvtára a 16 év feletti korosztály könyvtári ellátását végzi;
- a jogelőd Pécsi Városi Könyvtár gyermekkönyvtáraiban (2009-es állapot: Csipkefa Gyermekkönyvtár, Kilenc Király Gyermekkönyvtár, Nyitnikék Gyermekkönyvtár, Pinokkió Gyermekkönyvtár), – több mint 35 éve – nem volt jelentős változás: pl. tárgyi (könyvtári bútorzat), s minimális IKT-fejlesztések is csak a Kilenc Király Gyermekkönyvtárban voltak.

Mindezekből kitűnik, hogy a Tudásközpont Gyermekkönyvtára (fantázianeve: Gyermekkönyvtár – Körbirodalom) tehát – az előző évek pécsi gyermekkönyvtári állapotához képest – a legnagyobb változás részese lett 2010-ben. Szimbóluma a kör, a körforgás. Ez az épületen belül is állandóan visszatérő építészeti elem az intézmény szellemiségét is tükrözi. A Körbirodalom legfontosabb célja – a legkisebb korosztályoktól kezdve a középiskolásokig –, hogy játszva-tanulva az egész életen át tartó ismeretszerzés, a szabadidő hasznos eltöltésének színtere legyen. Mindez a könyvtárosok és a közreműködő pedagógusok kitartó munkája révén történik, s a fantázianév szellemében remélhetőleg állandó szellemi körforgást indukálva.

Tehát – az intézmény 4. emeletén végre – több, mint 255 m² alapterületen – új lehetőséget és esélyt kapott a megyei-városi intézmény gyermekkönyvtárosainak eddig is alapvető célkitűzése: a legfiatalabbakra (kiemelten 0-14 éves korig) is kiterjesztett olvasóvá, illetve könyv- és könyvtárhasználatra nevelés. Úgy, ahogy ezt Portál program – A Könyvtárügy stratégiája 2008-2013 [8] is megfogalmazza: *„3. cél – A könyvtár új módszerekkel és programokkal járuljon hozzá az olvasáskultúra fejlesztéséhez… Új gyűjteményfejlesztési stratégia többletforrásból a megyei és városi könyvtárak számára az olvasáskultúra támogatására… Többéves olvasási akció kidolgozása és meghonosítása a szülők és a kisgyermekek olvasási kultúrájának fejlesztésére és megerősítésére: »Születéstől az első könyvemig«. Korai olvasásfejlesztési programok kidolgozása, olvasásfejlesztő tanácsadó szolgálatok kialakítása, a legkisebbek számára csoportos, családi könyvtári látogatások megszervezése…”*

Az itt közel 17 ezer könyv található, a gyermekeknek, szüleiknek és nevelőiknek szánt folyóiratok, a CD-ROM-ok, a 12 számítógép, mind-mind a tartalmas szórakozást és a hasznos ismeretek megszerzését szolgálják. Az állomány bontása alkalmazkodik a gyermekek életkori sajátosságaihoz, ugyanakkor igyekszik zökkenőmentessé tenni a felnőtt könyvtárba való átszoktatást, beilleszkedést. Külön funkcionális terek, összességében közel 80 m²-en, segítik, hogy a különböző életkorú korosztályok számára – más-más tematikájú foglalkozások kellemes környezetét biztosítsák.

A hétvégén (szombat, vasárnap) családi programok várják az olvasókat. Kellemes időtöltésként kézműves foglalkozások, közös játékok, vetélkedők, aktualitásokhoz köthető könyvajánlások, totók, az Internet Öbölben pedig a világhálón való eligazodást segítő tanácsok színesítik a kínálatot.

A gyermekkönyvtárosokkal való kapcsolattartás, a Körbirodalomban való bolyongás, kutakodás a Tudásközpont honlapján keresztül is lehetséges. A kamasz korosztály megszólítása kiemelt cél. A számukra fontos telefonszámok, figyelmükbe ajánlott könyvek, filmek, események olvashatóak ezeken az oldalakon. Internetes fórum, üzenőfal is rendelkezésére áll a fiataloknak, s az így kialakult baráti körök személyes találkozókat tarthatnak a könyvtár falain

belül, alkalmanként egy-egy, számukra érdekes, ismert személy társaságában is. A Körbirodalom hangulatos kiegészítő tere a tetőkert. Ezen a különleges játszótéren állt karácsonykor a Tudásközpont karácsonyfája, melyre a gyermekkönyvtár kis olvasói készítettek saját tervezésű díszeket.

1. ábra A Gyermekkönyvtár – Körbirodalom kabalafigurája: Körbi (középen) és funkcionális terei korosztályi és gyermekkönyvtári feladatmegosztás szerint:

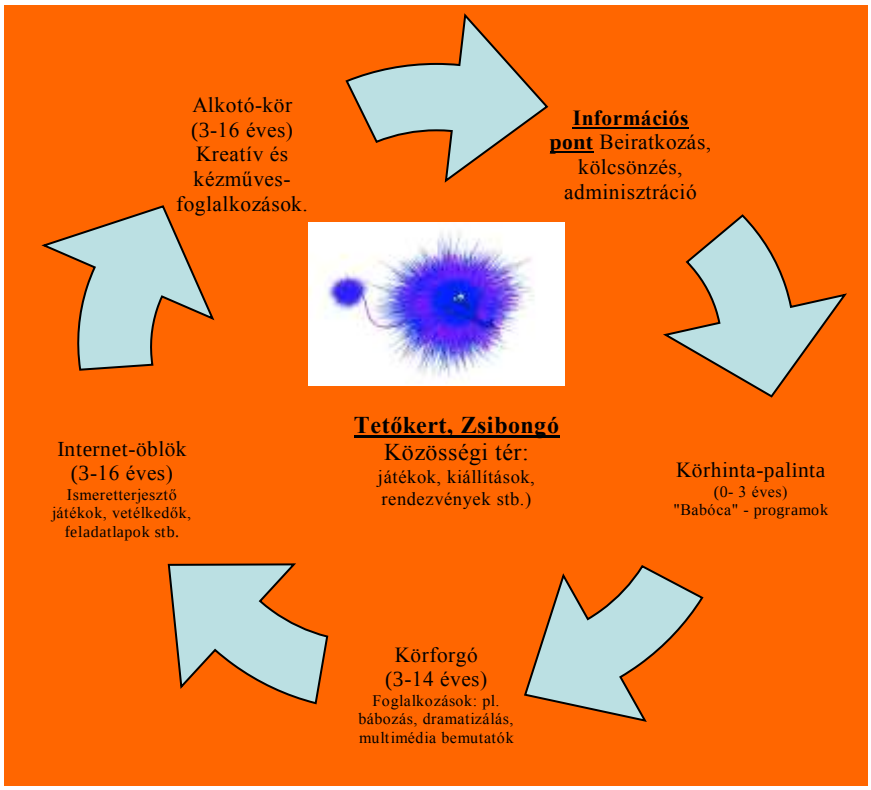

A leírtak szellemében indítottuk el például – még a teljes nyitva tartás megkezdése előtt 2010 októberében – a több hónapra szóló "Hétpróbás olvasó" pályázatunkat is, melynek feladatait és eredményeit a Tudásközpont honlapján követhetik a résztvevők, s végső eredményhirdetése 2011 májusában lesz. A forgalmi adatok bíztatóak, a gyermekkönyvtár még csak három hónapnyi működése során: emelkedett a beiratkozott olvasók (2010. október 25-e és 2011. január 25-e között 1201 fő 14 év alatti olvasó iratkozott be a Gyermekkönyvtár – Körbirodalomba), a könyvtárhasználók, s a könyvtári csoportos programok száma is.

A táblázat adatai is bizonyítják tehát, hogy – a 2009-ben gyermekkönyvtári munkacsoportvezetőként leirt koncepcióm helyesnek bizonyult – a Körbirodalom átfogó célja megvalósulni látszik, a könyvtárhasználók – elsősorban a gyermekek – a saját birodalmuknak érzik a gyermekkönyvtárat, a szülők pedig olyan helynek, ahol gyermekeik ismeretei bővülnek, ahol biztonságban vannak, ahová mindig jó betérni és visszajárni.

2. *táblázat: A Gyermekkönyvtár – Körbirodalom 2010. október 25-e és 2011 január 25-e közötti programjainak adatai*

Programtípus	Alkalom (db)	Résztvevő (fő)
Könyvtárbemutató	29	672
Csoportos foglalkozás (óvodás, iskolás)	10	221
Kézműves, családi foglalkozás	11	165
Rendezvény (Könyvtári Hét, Erkel évforduló, Örökbefogadó szülők találkozója, zenés-verses Mikulás	14	643
Meghívott előadó foglalkozása: Dr. Harmatné Horesnyi Mária – Kerekítő, ölbeli játékok GYES-en lévő anyukáknak	5	74
Összesen	69	1775

Hogy mennyire így van ez – végül bizonyságul álljon itt néhány fotó a legsikeresebb rendezvényekről:

Telegdi Ágnes könyvbemutató 2010.10. 09.; résztvevők száma: 300 fő

Mikulás ünnepség 2010. 12. 04 résztvevők száma: 65 fő

Pitypang tánccsoport fellépése 2010. 10. 09. résztvevők száma: 150 fő

b) Könyvtárbusz Projekt

A pályázat sajtóanyaga: „Az országosan is első projekt a Társadalmi Infrastruktúra Operatív Program keretében valósult meg. A TIOP-1.2.3-08/1-2008-0021 számú – Könyvtárbusz beszerzése a Csorba Győző Megyei-Városi könyvtár részére a kistelepüléseken élő hátrányos helyzetű csoportok ellátása érdekében című pályázat Magyarországon is egyedülálló. Az elnyert forrás segítségével 2010. december 11-e óta speciális és a legmodernebb technikai eszközökkel felszerelt könyvtárbusz (valójában kamion) járja Baranya megye útjait.

Olyan egyedileg elkészített jármű, amely a hagyományos mozgókönyvtári funkciókon túl internet használati és elektronikus ügyintézési lehetőséget, Európai Uniós információs szolgáltatásokat, irodalmi programokat, rendezvényeket, gyermekfoglalkozásokat is visz a látogatóknak.

A könyvtárbusz berendezése és eszközparkja a mozgáskorlátozottak és fogyatékkal élők számára is magas színvonalon biztosítja a könyvtári, valamint információs tartalmak elérését. A menetrend szerint közlekedő könyvtárbusz 27 kistelepülés közel nyolcezer lakójához viszi el a könyvtári szolgáltatásokat, jelentősen javítva a megye könyvtári ellátottságát. A könyvtárbusz havonta két alkalommal jut el a céltelepülésekre, ahol 1,5-1,5 órát áll. A könyvtárbusszal a mozgókönyvtári szolgáltatások olyan új formája valósult meg Baranya megyében, mely mintaértékkel bír az ország más területein későbbiekben induló hasonló projektek számára.

Megvalósítási időszak: 2009.09.01.-2010.12.31.
Támogatási összeg: 99.999.167 Ft"

Hogy mindez létrejöhessen természetesen közreműködőkre, könyvtárszakmai kreatív stábra, pályázati és közbeszerzési tanácsadókra, könyvtárosokra volt szükség.

A pályázat stábjának tagjait a Csorba Győző Megyei – Városi Könyvtár adta: *Katona Anikó, Budányi Ágostonné, Márkus István, Rozs Tamás* és jómagam. 2010. március 1. és 2010. december 6-a között, a megyei-városi könyvtár munkarendjébe illesztve, sokszor estébe nyúlóan strukturálta és dolgozta át a csapat az eredeti pályázatot, hogy sikeres lehessen a projekt. A megfeszített és állandó feladatokban folyamatosan részt vett: *Mészáros Ágnes*, a Szigetvári Kultúr- és Zöld Zóna Egyesület munkatársa és *Mihalovics Gábor* közbeszerzési tanácsadó. A nyertes készítők: a Jász-Plasztik Autócentrum Kft. és a Heves Ponyva Kft. voltak: *Bakos János* és *Szilágyi Zoltán* vezetésével. Velük tartotta a stáb – szinte napi rendszerességgel – a kapcsolatot a gyártás megkezdésétől a jármű elkészültéig. Példaértékű hozzáállásuk, szakértelmük, partnerségi felelősségtudatuk és állandó konszenzusra törekvésük meghozta gyümölcsét, az ő segítő közreműködésük nélkül biztosan nem érkezhetett volna meg a Tudásközpontba a Könyvtárbusz.

A nyerges vontató formájú könyvtárkamion (Könyvtárbusz No. 1) IKT-eszközeit az E-Corvina Informatikai Szolgáltató Kft., az ODIN Budapest Kft., illetve a műholdas internetszolgáltatás szervezését koordináló HungaroDigiTel Kft. biztosította.

A Projektzáró után a tényleges szolgáltatás 2010. december 11-én, Szőkéden indult el a korszerű Mercedes- mozgókönyvtárban.

2010. 12. 11.; Szőkéd. Az első „Könyvtárbuszos” mozgókönyvtári nyitva tartás.

A korszerű könyvtári szolgáltatás, ami e jármű segítségével 2011-től rendszeresen, havonta kétszer 1,5-1,5 órában – két teljes szolgáltatási kört teljesítve (9 útvonallal 27 települést érintve) jut el a Baranya megyében élő kistelepüléseken élőkhöz, a vidéki emberekhez. Számukra már az impozáns kamion látványa is izgalmas és érdekes, hát még, ha beiratkozott olvasói lesznek, s folyamatosan használni fogják a sokféle könyvtári és információs szolgáltatást!

3. *táblázat: A könyvtárbusz szolgáltatóhelyei Baranya megyében*

Komlói kistérség: (5)	Pécsi kistérség: (6)	Siklósi kistérség: (6)	Sellyei kistérség: (6)	Szigetvári kistérség: (3)
Mecsekpölöske	Pécsudvard	Alsószentmárton	Piskó	Almáskeresztúr
Vékény	Ellend	Tésenfa	Páprád	Katádfa
Hegyhátmaróc	Szemely	Szaporca	Lúzsok	Nyugotszenterzsébet
Szárász	Gyód	Kásád	Kórós	
Tófű	Regenye	Illocska	Ózdfalu	
	Szőkéd	Siklósbodony	Gilvánfa	
		Cún		

Amikor a járműkészítők: a Jász-Plasztik és Heves Ponyva Kft. képviselői megkérdezték tőlem, hogy mi kerüljön a jármű forgalmi engedélyébe… akkor, végül is abban maradtunk, hogy ez a jármű mindenképpen speciális és különleges.

Tehát mitől is különleges? Csak a legfontosabbakat kiemelve:

– attól, hogy a könyvtári járművön található dokumentumok azonnali kölcsönzésén és használatán túl –, mintegy a Tudásközpont „meghosszabbított karjaként” – lehetőséget teremt arra, hogy a 27 baranyai kistelepülésen lakók egymilliónyi dokumentumhoz férjenek hozzá a járművön található laptopokon keresztül, az „anyakönyvtár” katalógusát (Corvina könyvtár-automatizálási rendszerét) használva;
– hogy 30-féle gyermek, ifjúsági, ismeretterjesztő folyóirat legfrissebb kiadványait vehessék kézbe rendszeresen;
– hogy a saját falujukban, percekre lakásuktól kinyíljon számukra a világ… a böngésző programok segítségével;
– hogy – akár a könyvtárközi kölcsönzés lehetőségeit igénybe véve – az Európán kívüli területekről is kérhessenek dokumentumot vagy elektronikus másolatot;
– hogy a máshol tanuló, dolgozó rokonaikkal azonnali, 5 percen belül létrejövő internetes kapcsolatot és beszélgetést létesíthessenek… vagy igénybe vehessék a közösségi portálok: twitter-, facebook-lehetőségeit;

– hogy azonnali és széles spektrumú információszolgáltatást használhassanak, amelyekhez egyébként csak anyagi ráfordítással, idejük átszervezésével tudnának hozzáférni; a nagyobb településekre beutazva;
– hogy ügyes-bajos hivatali dolgaikhoz (e-ügyintézés) várakozás nélküli, azonnali segítséget kapjanak;
– vagy például a munkát keresők informálódhassanak arról is – a saját településükön megálló kamionon –, hogy a térségben hol és milyen álláslehetőségek vannak.

A technikával jól felszerelt Könyvtárbusz fontos célja továbbá az is, hogy az aprófalvakban rendezett művelődési és közösségi programok fókusza legyen a jövőben, hogy a minőségi értékrend és életmód e baranyai kistelepüléseken is természetessé és mindennapossá válhasson majd.

Összefoglalva mindezeket: a 2005-ben közzétett *Könyvtári fejlesztési koncepció a községekben, különösen a kistelepülésen élők számára* című dokumentumban „A könyvtár a jövő" program keretében fogalmazták meg a következőket:

A Könyvtárbusszal történő Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer koncepció megvalósításának várható eredménye lehet:

− a kistelepülésen élők számára is elérhetővé válnak a könyvtári rendszer szolgáltatásai,
− nő a műveltséghez és tudáshoz jutók száma,
− csökken a különbség az információszegények és -gazdagok között,
− közelebb jutunk az Európai Unió fejlett könyvtárüggyel rendelkező országaihoz,
− és jobb otthonra találunk a hazában.

Itt Pécsett, a Tudásközpontban, a Csorba Győző Megyei – Városi Könyvtár elhivatott könyvtárosainak köszönhetően és az átadott új „tudásterjesztő kamion" korszerű könyvtári szolgáltatásainak köszönhetően mindezek 2010. december 6-án valósággá váltak.

Összegzés

A 2010-ben új helyre – a Tudásközpontba költöztetett Csorba Győző Megyei – Városi Könyvtár nagy hagyománnyal rendelkező közkönyvtárként, immár a kor követelményeinek megfelelő info-kommunikációs technológiai háttérrel bocsátja rendelkezésre teljes gyűjteményét és szolgálja ki könyvtárhasználóit. A PTE Egyetemi Könyvtárakkal együtt integrált olvasószolgálati tevékenysége mellett sajátos megyei-városi feladatait is magasabb szinten tudja ellátni az új intézményben.

Olyan közösségi tér, nyilvános összkulturális találkozóhely is, ahol nemcsak a dokumentumcsere zajlik, hanem folyamatosan művészeti és irodalmi kiállítások láthatók, kisebb-nagyobb zenés, tudományos, irodalmi és gyermekrendezvények zajlanak, s ahol megteremtődik a teljes körű generációs átjárhatóság minden feltétele is egyúttal.

A cikkben leírtak bizonyítják, hogy a felfelé tartó lépcsőn az első lépéseket megtettük… azonban az is egyértelmű, hogy ahhoz, hogy újabb fokokra léphessünk, újabb – itt be nem mutatott – feladatkörök vállalására is szükség lesz: például a Baranyai Nemzetiségi Ellátó Központ új alapokon való működésének beindítása, a Helytörténeti Gyűjtemény és MédiaDigiTár állományainak folyamatos digitalizálása, a hálózati mozgókönyvtári szolgáltatóhelyek informatikai alapjainak kidolgozása – a Baranya Háló létrehozása…

Mindezek azért is szükségesek, hogy a megyei-városi könyvtár jövőképében meghatározottak megvalósuljanak. Pécsett egy olyan közkönyvtár jött létre a Tudásközpontban tehát, melynek forgalma látványosan nő, ahol a könyvtárhasználók megtalálják a legfrissebb irodalmat; hangulatos és kellemes légkörben tanulhatnak; szabadidejük eltöltését pedig programok

széles választéka segíti. Az interneten keresztül pedig – 24 órás elérhetőség biztosításával – bárki tájékozódhat az intézmény bármilyen szolgáltatásáról, vagy éppen aktuális rendezvényeiről. Az alapvonal nem változott a modern körülmények között sem: a cél a teljesen elégedett és egyúttal partner könyvtárhasználó, aki újabb és újabb ötleteivel, kérdéseivel mindig előreviszi munkánkat. E céljaink megvalósításához garanciát jelent a megyei-városi intézményben dolgozók szaktudása, elkötelezettsége és fáradhatatlan szorgalma.

Irodalom

A közkönyvtári szolgálat. Az IFLA és az UNESCO fejlesztési irányelvei. Készítette a Philip Gill által vezetett munkacsoport az IFLA Közkönyvtári Szekciója megbízásából. Ford. Papp István. Budapest, Könyvtári Intézet, 2005. p. 15. [Forrás = http://archive.ifla.org/VII/s8/news/pg01-hu.pdf ; (2011. 01. 24)

Az 1897. évi CXL. törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről.

Könyvtári fejlesztési koncepció a községekben, különösen a kistelepülésen élők számára „A könyvtár a jövő” program keretében. 4. A KSZR koncepció megvalósításának várható eredménye. Budapest, NKÖM, 2005. február 9., p. 10. http://www.allamreform.hu/letoltheto/oktatas/hazai/Konyvtari_fejlesztesi_koncepcio_a_kozsegekben_kulonosen_a.pdf ; (2011. 01. 27)

Márai Sándor: Füves könyv. Budapest, Helikon, 2010. ISBN 978 963 227 218 4 p. 109.

Portál program – A könyvtárügy stratégiája 2008-2013. [Forrás = http://www.nefmi.gov.hu/kultura/konyvtar/konyvtari-terulet-100622-1 (2011. 01. 26